

Arkiv Nyt

Nyt fra Vinderup Egnehistoriske Arkiv

Nr. 15

Februar

2002

**Husk generalforsamlingen på Arkivet onsdag d. 13. marts
kl. 19.30.**

Mamrelund i Ryde

Side 4

Mamrelund var fattiggården i Ryde. En gammel indlevering fortæller om en familie, der i flere generationer boede her.

Træk af en Husmoders Virksomhed i tidligere Tid

Side 6

Fra en 150 år gammel stilebog

Arv af den fædrende gård

Side 10

Lidt om hvorfor gården ikke altid gik i arv.

"Om hundred' år er alting glemt"

Men gamle aviser og billeder kan hjælpe!

Dette billede af Søndergade i Vinderup er dog 'kun' 96 år.

Side 11

To ens billeder. Og dog!!

Side 15

I starten af det 20. århundrede voksede Vinderup.

To billeder taget med 3 års mellemrum viser noget af udviklingen.

Møder, arrangementer, ture m.m.

Side 16

Vinderup

Egnehistoriske Arkiv

Vinjes Torv 1, 7830 Vinderup

Åben: mandag 19-21 onsdag 12-16 fredag 10-16

Vinjes Torv 1, 7830 Vinderup. Tlf: 97 44 29 98

Hjemmeside: www.lokalarkiver.dk/vinderup

Email: arkivet-vinderup@guldbaek.net

Bestyrelsen

Formand

Gunnar Hallum, Svejen 24, Herrup

Tlf. 97 45 22 27

Næstformand

Christian Vestergaard, Sevelvej 38, Vinderup

Tlf. 97 44 10 63

Kasserer

Hans Peter Christensen, Østparken 10, Ejning

Tlf. 97 44 62 78

Sekretær

Mette Kristensen, Mosevej 36, Vinderup

Tlf. 97 44 17 45

Søren Møller, Pilevang 1, Sevel

Tlf. 97 44 84 41

Daniel Kristensen, Nautrupvej 18, Sevel

Tlf. 97 44 80 57

Kurt Guldbæk, Hasselholtvej 4, Vinderup

Tlf. 97 44 21 54

Faste udvalg

Arkivudvalg

Fmd. Kurt Guldbæk, Hasselholtvej 4, Vinderup

Tlf. 97 44 21 54

Mette Kristensen, Mosevej 36, Vinderup

Tlf. 97 44 17 45

Hans Peter Christensen, Østparken 10, Ejning

Tlf. 97 44 62 78

Gunnar Hallum, Søvejen 24, Herrup

Tlf. 97 45 22 27

Mødeudvalg

Fmd. Søren Møller, Pilevang 1, Sevel

Tlf. 97 44 84 41

Daniel Kristensen, Nautrupvej 18, Sevel

Tlf. 97 44 80 57

Christian Vestergaard, Sevelvej 38, Vinderup

Tlf. 97 44 10 63

Hans Peter Christensen, Østparken 10, Ejning

Tlf. 97 44 62 78

Daglig leder

Bodil Møller, Pilevang 1, Sevel

Tlf. 97 44 84 41

Arkiv Nyt

Udgives af Vinderup Egnshistoriske Forening, Vinjes Torv 1,

Tlf. 97 44 29 98

Redaktør: Kurt Guldbæk, Hasselholtvej 4

Tlf. 97 44 21 54

Alle bidrag til bladet sendes til ovennævnte eller Arkivet.

Arkiv Nyt vil fra dette nummer få en bedre kvalitet, idet vi nu får det trykt i stedet for den sædvanlig fotokopiering. Dette vil især komme billederne til gode.

Til medlemmerne

Sammen med dette nr. af Arkiv Nyt vedlægges girokort til indbetaling af kontingent for år 2002, som er på 60 kr. pr. medlem.

Ved at betale dette beskedne beløb, gør man Egnshistorisk Forening og Arkivet en vennetjeneste, da pengene hovedsagelig går til udgifter i forbindelse med vore møder og ture.

Vi har et dygtigt mødeudvalg, som året rundt sørger for gode tilbud. Udvalget lægger et stort arbejde i at tilrettelægge disse arrangementer, - derfor mød op og vær med - når der indbydes til møder eller ture i Egnshistorisk Forening.

Et kort blik tilbage på året der gik. Stille og roligt fik vi begyndt på det nye årtusinde. Snart blev det dog klart, at uomgængelige fordringer ventede lige om hjørnet, og som dagene gik, steg aktiviteterne fra det jævnt travle til det hektiske. Arrangementer i forbindelse med Arkivets jubilæum pressede på og erfaringer har vist, at vore udstillinger på Arkivet skal planlægges længe før åbningsdagen. Udstillingsudvalget måtte i tænkeboxen og resultatet kan ses ved hele to udstillinger nu i 2002.

Arkivets 25 års jubilæum i efteråret 2001 skulle fejres på behørig vis, helst med udgivelse af en jubilæumsbog. Alting blev nået, gode venner hjalp med artikler til bogen, økonomisk hjælp blev søgt og vi fik den, og selve jubilæumsdagen blev et festligt højdepunkt i årets begivenheder. Tak til de mange for samarbejde og hjælpsomhed og tak for den gode modtagelse, vore medlemmer har givet jubilæumsbogen.

Nu står vi så ved begyndelsen til et nyt år. Mens vi er opfyldt af gode ønsker for fremtiden, må vi undres over hvor "tiden" blev af, den der forsvandt bag os, lagde et glemselens slør over over noget, eller omgav andet med erindringens stråleglans.

Skal stærke følelser udtrykkes, tyr man undertiden til digterne. I dette tilfælde til den gamle danske skjald Klaus Christoffersen Lyskander (1558-1623).

"Men Tiden den er en underlig Gæst,
den lægger saa meget i Dvale.
Naar man vil agte og tænke det bedst,
ved ingen derom at tale".

Gunnar Hallum, jan. 2002.

Mamrelund i Ryde

Foto: Vilhelm Mikkelsen

Det gamle fattighus i Ryde, i folkemunde kaldet Kjen Abrahams hus, som det så ud i første halvdel af dette århundrede. Ved folketællingen i 1845 var det beboet af Niels Christian Axelsen, 28 år og Else Katrine Abrahamsdatter, hans hustru, 40 år, Abraham Nielsen, 4 år, Maren Katrine Nielsen, 1 år, begge deres børn.

1880 beboet af indsidder og blikkenslager Abraham Nielsen, 38 år og hans hustru Kirsten Jensdatter, 29 år, hendes barn Jens Jensen, 3 år og deres barn Caroline Nielsen, 2 år, født i Borbjerg Sogn.

1890 Abraham Nielsen, 48 år, på fattigforsørgelse, hans hustru Kirsten Jensdatter, 38 år ligeledes, deres børn Caroline Nielsen, 11 år, Else Marie Nielsen, 9 år Mariane Nielsen 6 år, Niels Kristian Marinus Nielsen, 2 år.

År 1900 døde Abraham Nielsen i det gamle fattighus hvor han også var blevet født og blev begravet i Ryde, han var da fattiglem og indsidder.

Folketællingen 1906 i det gamle fattighus: Kirsten Nielsen (Jensdatter) født 14/11 1850, enke, husmoder og vaskekone, Maren Nielsen født 27/10 1891, Kirstine Nielsen samme dag (tvillinger), Thora Nielsen født 11/5 1895, alle hendes børn.

Folketællingen 1911 i det gamle fattighus: Kirsten Nielsen er på fattighjælp, Maren Nielsen bor hjemme og arbejder som syerske.

I 1914 døde Kirsten Jensdatter (gift Nielsen) i Moselunde i Mejrup sogn af kræft og blev begravet i Ryde, under sygdommen blev hun plejet af datteren

Maren.

Grundplanen her er tegnet efter oplysninger fra forhenværende sognefoged Vilhelm Mikkelsen, der i mange år har været nabo til Kjen Abrahams hus.

Han har også fortalt følgende, som han husker:

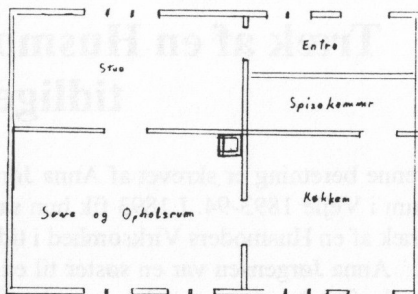
Huset var som det også fremgår af fotografiet og grundplanen meget lille og fik sin vandforsyning fra en brønd, overbygget og med en vindsel til at hejse vandet op med i en spand. På en loftbjælke stod malet navnet Mamrelund. Vilhelm Mikkelsen husker kun svagt Kjen Abraham og nogle døtre. Abraham var død længe før Vilhelm Mikkelsen blev født, men hans far har fortalt, at da Abraham døde kunne man ikke få kisten ind eller ud af døren. Derfor måtte han hen og bære ham ud og lægge ham i kisten udenfor huset. Da han kom hjem skulle han have sagt "A var et glå ve et, men vi sku jo ha ham begravet."

Mere kunne han ikke fortælle om Abraham og Kirsten. Men Abrahams ældste datter Caroline har fortalt, at Abraham havde et stor rødt fuldskæg, at han ikke var nogen rar mand og at han lod Kirsten gøre det grove arbejde. Engang skulle hun være blevet sendt til Holstebro efter mursten med en hjulbør. Hun har også fortalt, at der var murstensgulve i huset, måske var det dem Kirsten måtte hente i Holstebro.

Min mor har fortalt, at hele familien om sommeren flyttede på mosen, vistnok Hvidemosen i Rønbjerg Sogn, hvor de boede sommeren over og hvor Abraham arbejdede ved tørvegravning sammen med Stærke Hans og Kirsten og børnene med røgling af tørvene. Ellers levede de mest af Abrahams glarmester og blikkenslagerarbejde. Til tider måtte han langt omkring med sine blikksager og for at sætte ruder i og klinke for folk, så kunne han være borte i lang tid.

Når alt andet glippede, har fattigkassen nok måttet høre for. Og det kan være forklaringen på at alle børnene efterhånden som de nåede skels år og alder flyttede hjemmefra.

Skrevet af Egon Jensen, Fjerritslev, og afleveret til Arkivet for mange år siden.

Skitse af indretningen af Mamrelund.

Kirsten Jensdatter og
hendes datter Olga Tora
Amalie Nielsen

Træk af en Husmoders Virksomhed i tidligere Tid

Denne beretning er skrevet af Anna Jørgensen, elev på Statens Forskoleseminarium i Vejle 1893-94. I 1893 fik hun sammen med de andre elever en stil for: »Træk af en Husmoders Virksomhed i tidligere Tid«.

Anna Jørgensen var en søster til en af mine kollegers bedstemor og han har hende fået beretningen. Selv om den ikke er særlig lokal for os giver den et indblik i det hårde liv for småkårsfolk for 150 år siden. Kurt

Østerhoved, den 2. August 1893.

I Eftermiddags var jeg ude at aflægge en lille Visit hos vor gamle Nabokone Jens Jepsens Enke Karoline. Hun sad og kardedede med Rokken foran sig, hvorpaa hun spandt »Tøjerne«, eftersom hun fik dem kardedet. Hun blev rød ved min Indtræden, hun anede nok Anledningen til mit Besøg, da Moder havde sagt hende, at jeg kom vist for at faa noget at vide om »gamle Dage«.

Efter at jeg havde faaet en Kop (rigtig god) Kaffe med et Stykke brunt Sukker til, og vi havde siddet og talt lidt sammen om løst og fast, saa bad jeg hende fortælle mig lidt om, hvorledes hun havde maattet arbejde for Udkommet, siden hun blev Kone.

»Ja, da maatte jeg bestille noget andet end Konerne nu til »Dags«, svarede hun; »en Sommer passede jeg 100.000 Tørv for en Mand og 25.000 for en anden; jeg maatte selv baade lægge dem paa Plads, rejse dem og sætte dem i Stak. Samme Sommer spredte jeg 900 Læs Mergel, hvoraf jeg selv havde kørt en Del ud. Jeg har heller ikke sjælden staaet i en Mergelgrav og gravet Mergel og gjort mit Arbejde ved Siden af haandfaste og kraftige Mænd. Jeg havde det tit drøjt, men jeg havde kun Valget imellem at sulte og slide for Brødet. Det var i Aaret 1847, jeg blev gift; Aaret efter skulde min Mand med i Krigen, og jeg maatte jo saa se at sørge for Udkommet. Vi havde et lille Sted, hvor der kunde holdes en Ko, men der kunde jeg jo ikke faa Føden, jeg maatte ud blandt Folk for at tjene noget. Jeg gik da ud at vaske for Folk, og det var især henimod Foraaret, at man holdt rigtig Størvask. I Marts 1848 var jeg næsten altid ude for at vaske, saaledes vaskede jeg 3 Dage i Træk hos Tavlovs i Farre By, og jeg, tilligemed Pigerne, fik kun én Times Søvn hver Nat, vi skulde blive oppe og fyre under Tøjet. Nogle Dage efter fødte jeg min ældste søn.

Eleverne på Vejle Forskoleseminarium 1894. Anna Jørgensen er nummer fire fra venstre i næstbageste række. (Foto i Vejle Kommunes Byhistoriske Arkiv).

En Tid efter døde vor eneste Ko, det var et haardt Slag for mig. Dagen efter kommer jeg saa til Skærhoved, hvor jeg tit kom for at gøre Arbejde, og Jomfruen siger da straks til mig: »Jeg synes, Line ser saa sørgmodig ud, hvad er der gaaet hende imod?« »Ja, jeg maa nok være bedrøvet«, svarede jeg, »Jeg har mistet min eneste Ko«. Hun gaar da straks ind og fortæller det til Herren, og da det blev bekendt, saa var der nok af Gaardens Folk, der vilde hjælpe mig. Der var en Snedker, han gav mig 2 Mark, og han havde fire Svende, de gav mig hver 1 Mark. Pigerne skillingede ogsaa sammen og gav mig en Skærv, og Herren var da ikke den, der gav den mindste Skærv.

Jeg fik saa mange Penge, saa jeg kunde købe en Kvie, saa kunde jeg da have Haab om snart at faa Mælk i Huset igen.

Ja Folk vare gode ved mig.

Jeg fik Lov at malke Faarene paa Skærhoved, naar jeg vilde have Ulejlighed dermed, og det var nok Umagen værd, skønt der var langt op i Marken til dem, jeg kunde have en 3-4 Potter Mælk af dem om Dagen. Det var slet ikke noget let Arbejde selv at malke dem, men naar jeg holdt mit Knæ for Brystet af Faaret og venstre Arm over Ryggen paa det, saa kunde jeg dog nok holde det, mens jeg

malkede med højre Haand, skønt det var store og stærke Faar.

Tiden gik, og min Mand kom hjem, men der kunde jo ikke være Tale om, at vi kunde faa Føden paa den lille Ejendom, saa han tog derfor en Plads som Avlskarl en Mils Vej fra vort Sted. Man skulde jo mene, at han kunde have faaet noget tilovers af sin Løn til Kone og Børn, men han var snavs, han drak og kunde daarlig faa Pengene til at slaa til til sig selv. Jeg maatte jo derfor blive ved at hænge i for Føden og var næsten altid ude.

Da Børnene var helt smaa, maatte jeg jo saa sende dem hen til en gammel Kone, der skulde se lidt efter dem, mens jeg var paa Arbejde, og jeg løb saa hjem om Middagen for at give den mindste Bryst og de andre Mad.

De maatte tidlig vænnes til at skøtte sig selv, de smaa Væsner, og min ældste Dreng var stolt af at kunde faa Lov til at gøre rent, naar Mor var ude. Naar han saa var færdig med at feje og strø Sand, saa satte han sig ganske rolig ned paa en Stol og betragtede sit Værk, som om han vilde sige: Nu skal jeg være en pæn Dreng og ikke træde Sandet ned, til Mor kommer hem til Middag. Han var ogsaa en god Dreng ved sin lille Søster, den yngste af Børnene, men hvorledes forstaar en lille Fyr paa 4-5 Aar at passe Børn? Den lille Pige blev da ogsaa en Krøbling for hele Livet, fordi hun manglede det nødvendige Tilsyn. En Dag, det var før hun kom til at gaa ene, var hun trillet ned af Havegærdet, og hun fik da Hoftens af Led, hvorfor hun maatte gaa ved Krykke til sin Død.

Da dine Bedsteforældre kom til Østerhoved, kom jeg til at gaa meget hos dem om Sommeren. Din Bedstemoder passede altid selv Huset (og Maden), men hun holdt ikke saa meget af at gaa i Marken, hvad hun slet ikke havde været vant til. Hun havde i sin Pigetid haft sin Tid optaget med indvendigt Arbejde, og naar hun havde nogen Tid tilovers, saa kniplede hun, hvorved hun fortjente sig nogle Lommepege, da hun nok kunde faa Afsætning til sine Arbejder. Da hun blev Kone, var der jo ikke stor Tid til sligt, for skønt de kun havde en 5-6 Kør, saa var der altid nok at gøre i Huset med at holde Værelserne i Orden, lave Mad, kærne og lave Ost, brygge og bage, og naar der blev nogen Tid tilovers til Haandgerning, saa var der jo Arbejde nok med at karde og spinde til Tøj og til Strømper. Dog, i Høstens Tid var din Bedstemoder da heller ikke bange for at flytte Kør og trække dem ud og ind, og Hestene passede hun da ogsaa; dem var hun især omhyggelig for, »for de har det saa strængt, de stakkels Heste«, sagde hun tit.

Din Bedstemoder var meget god imod mig; Jørgensen gav kun en lille Dagløn, det højeste man kunde faa om Dagen i disse Tider var 1 Mark og 4 Skilling, »men jeg skal nok hjælpe med hvad jeg kan«, sagde hans Kone, og han saa da heller ikke skævt til, at jeg hver Middag gik med en god Portion af den tiloversblevne Mad til mine smaa derhjemme.

Jeg kunde ogsaa nok holde mig vedlige med Brændsel ved at sanke Pinde i Skoven, som hører til din Faders Gaard: den Gang var der jo ogsaa meget mere Krat og Ris, end der er nu.

Om Efteraaret gik jeg ud at slagte. Jeg kunde nok faa noget at bestille dermed, da man næppe betroeede nogen anden der paa Egnen end mig til det Stykke Arbejde. Det var ikke faa Steder, at jeg slagtede 10 Faar paa én dag, og det var jo ikke alene endt med at tage Livet af dem og flaa dem, jeg maatte ogsaa hjælpe til med at tage Indvoldene ud og rense dem, hakke Kød og lave Pølser.

Jeg blev da heller ikke saa daarlig lønnet derfor, det var ikke saa sjælden, jeg efter en saadan Dags Arbejde fik et Faarlaar og et Stykke Side og Ryg med hjem, idet jeg maatte give Løfte om at komme og hjælpe til med at salte Kødet og koge Lage dertil.

Om Vinteren havde jeg en lille Hviletid, en Maanedstid før og efter Jul, og jeg kunde jo ogsaa nok trænge til at have den Tid til min egen Raadighed for at lave mit eget og Børnenes Tøj.

Det var da ikke saa sjælden, jeg gik til Vejle, ofte med en Skæppe Korns Vægt paa Ryggen, men det gjorde mig ikke noget. Jeg skulde saa altid ind at besøge Amtmandens, mit gamle Herskab, og de vare altid gode og venlige imod mig, de vidste saamænd ikke, alt det gode, de vilde gøre mig. Jeg havde jo ogsaa været hos dem i adskillge Aar, og da jeg saa kom derfra, saa skaffede de mig en Plads paa en stor Gaard, hvor de kendte Bestyreren; der blev jeg Husbestyrerinde og var der i flere Aar. Du ser altsaa nok, at jeg har kendt bedre Dage end disse, jeg før fortalte dig om, dog var jeg heller ikke bange for at tage fat den gang, jeg undsaa mig f.eks. ikke for at gaa med Pigerne ud at malke, skønt Herskabet vilde have syntes underligt om det, hvis det var kommen og havde set mig i Malkedragt. Noget andet var det jo ogsaa, naar der var Selskab paa Gaarden, hvad der jo ikke var saa sjælden, saa maatte jeg jo være i Stadsen.

Jeg fik det Gudskelov godt i min Alderdom igen, da min første Mand var død, og jeg blev gift med Jens Jepsen. Han var god imod mig, og vi havde vort jævne Udkomme; nogle af de bedste Minder fra den Tid er, naar vi om Aftenen sad ved Tællepraasen, og han læste højt for mig af Ingemans Romaner, mens jeg kardedede og spandt.

Jeg er saamænd tosset nok endnu til at sidde oppe til Kl. 1-2 om Natten, naar jeg kan faa fat i en god Bog. Saa gaar Tiden saa hurtig for mig, og det er jo da ogsaa en behagelig Adspredelse; man kan da altid blive lidt klogere ved at læse saadan et og andet, hvad man kan faa fat paa«.

Imidlertid var det næsten blevet Aften, og idet jeg pakkede Sytøjet sammen, takkede jeg for hendes livlige Underholdning og lod en Bemærkning falde om, at det vist ikke var for tidlig at komme hjem. Og idet jeg tog Afsked med hende, takkede hun, fordi jeg vilde besøge hende, og tog det Løfte af mig, at jeg maatte komme indenfor hos hende igen, naar jeg atter kom til Østerhoved.

Anna Jørgensen, Østerhoved, den 2. August 1893.

Arv af den fædrende gård

At en gård ikke som en selvfølge går i 'arv' fra far til søn ser vi ret tit nu om dage. Jeg har dog altid troet, at det var det normale før i tiden, da langt den største del af befolkningen levede af jorden.

Jeg er blevet klar over, at der før i tiden var en faktor, der kunne forhindre den naturlige arvefølge, nemlig nødvendigheden af, at der på gården både var en husbond og en madmor. Når den ene ægtefælle døde var det nødvendigt inden for en rimelig tid at finde en ny ægtefælle og den nye ægtefælle var ikke altid jævnaldrende med den 'gamle'. Dette fik jeg for nylig et eksempel på:

Min morfar hed Anders Gravesen Dueholm Jensen. Fra ham har jeg arvet en slægtsbog, der tager udgangspunkt i hans moders forslægt. Imidlertid havde han navnet Dueholm fra sin far, Jens Dueholm og denne del af hans aner var ikke med i slægtsbogen, så jeg gav mig til at søge efter disse aner.

Jens Dueholms mor, Karen Marie Jensdatter, er født i Djeld i 1829, hun var barnebarn af Knud Jensen, der var gårdmand i Sønder Dueholm, Sevel Sogn fra 1780 til 1812. Ingen af Knud Jensens børn overtog imidlertid gården efter forældrenes død. Dette fik mig til at interessere mig lidt for Sønder Dueholm's historie.

Ved hjælp af folketællinger og kirkebøger for Sevel Sogn fik jeg stykket

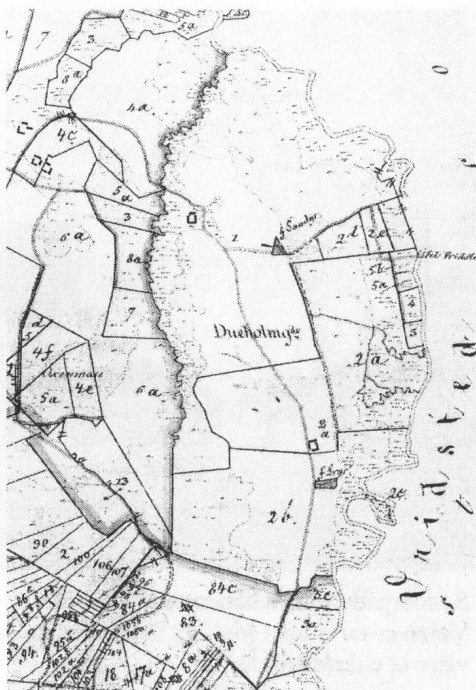
	1769	
Peder Jørgensen		
	1779	Marn Jensdatter
	1780	Født ~ 1735
Knud Jensen		1790
Født ~1755		
	1812	Ane Marie Andersdatter
Christen Nielsen		
Født ~ 1783 i		1830
Vridsted		
Død 21/6 1861		Bodil Marie Jensdatter
	1856	1856
Niels Chr. Nielsen		Edel Margrethe Christensdatter
Født 1826 i Lihme		Født 1837
		Datter af Christen Nielsen
		og Bodil Marie Jensdatter

ejerforholdene gennem nogle år sammen.

Som det ses går gården ikke i arv fra 1769 til 1856. Når manden dør gifter konen sig med en yngre mand, så dør konen og manden gifter sig igen med en yngre kone osv. Dette fortsætter indtil Christen Nielsen i 1856 overlader gården til sin svigersøn Niels Chr. Nielsen fra Lihme. Derefter ser det ud til at arvefølgen igen bliver fader/søn-svigersøn i nogle år.

Christen Nielsen og Bodil Marie Jensdatter bliver på gården som aftægtsfolk. Christen dør 21/6 1861 i en alder af 78år, Bodil Marie dør 1874 70 år gammel. Kurt

Kort over egnen omkring Dueholm fra ca. 1840.

"Om hundred' år er alting glemt"

"Om hundred' år er alting glemt" hed det i en gammel vise, men det turde dog siges at være en begrænset sandhed, bl.a. takket være de mange lokalhistoriske arkiver rundt i landet.

På Egnshistorisk Arkiv i Vinderup har man således mikrofilm af Holstebro Dagblad helt tilbage til 1881. Dem har jeg kikket i og fundet frem til, hvad der skete her på egnen for hundrede år siden, altså i 1902, og det giver unægtelig et meget varieret billede.

Hvem kan i dag tænke sig, at hovedgaden i Vinderup havde lighed med en stinkende kloak. Således beretter avisen fra februar 1902: Kravet om at få kloakanlæg udført i Vinderup har i flere år gjort sig gældende på øjensynlig måde, idet endog spildevand fra en af de større ejendomme daglig har haft frit løb langs ad rendestenen på en længere strækning på den mest befærdede del af byen. Afhjælpning af dette for de omkringboende ubehagelige og tillige sundhedsfarlige forhold er stadig strandet på, at sognerådet har vist sig uvillig til

Søndergade set fra banen mod kirken.

Vejen er en simpel jordvej. Trafikken er ikke overvældende, der ser ikke ud til at være et eneste køretøj.

farlige forhold er stadig strandet på, at sognerådet har vist sig uvillig til at yde bidrag til de nødvendige kloakker, og beboerne ikke har ment sig forpligtede til alene at afholde de betydelige udgifter hertil. Nu har amtsråd, sogneråd, sundheds kommission og beboere afholdt møder om sagen, og kommunen tilbyder nu 250 kr, et lignende tilskud forventes af amtet, og restudgifterne afholdes af husejerne. Kloakanlægget vil dog kun komme til at omfatte den del af byen, der ligger nord for banen. Den sydlige del, hvor forholdene ikke er så tvingende, kommer formodentlig til at vente foreløbig.

I januar meddeles, at planerne om en påtænkt bank i Vinderup er foreløbig opgivet. Skønt der er tegnet en ikke ubetydelig aktiekapital, anså bankudvalget kapitalen for lille til at begynde en tidssvarende bank. Sagen indstilles, indtil der forekommer større interesse for dens fremme.

7. februar: En brand i Sevel har været for Højesteret. I sagen mod pigen Nielsine Katrine Nielsen, som af skinsyge og hævngherrighed natten mellem den 25. og 26. april forrige år satte ild på Østergård og natten mellem den 13. og 14. august satte ild på Neder Pilgård i Sevel, hvorved begge gårde brændte, har Højesteret stadfæstet Viborg Overrets dom. Pigen, der er epileptisk og

Gasgadelamperne i Vinderup.

Arkivat ejer det meste af en af de gamle gasgadelamper fra Vinderup. Imidlertid er toppen ikke original, den er beregnet til elektrisk lys.

Vi har på Arkivet ofte diskuteret hvordan toppen på de gamle gasgadelamper egentlig så ud. Mange gamle postkort er blevet studeret uden at vi kunne komme til klarhed. Dette gamle påstkort har åbenbart undgået vor opmærksomhed, men et udsnit af billedet fra modsatte side viser, at gadelamperne var firkantede.

Ligger nogen af læserne inde med en top som denne?

Kurt

utilregnelig, frifandtes for straf mod at det offentlige træffer passende foranstaltning til hendes uskadeliggørelse.

Sognerådet i Ejning har været samlet for at efterse tilbuddene på skolebyggeri. Tilbud om skolebygning i Egebjerg blev samlet 9.248 kr. Arbejdet med opførelse af en skolebygning i Ejning samt den gamle skolestues indretning til lærerindebolig blev til en samlet sum på 4.040 kr. Arbejdet skal være færdigt 1. juli 1902.

Ryde-Handbjerg sognekald søges af 7 teologiske kandidater og 4 kapellaner. Blandt de sidste er Filip Bech, søn af afdøde Vilhelm Bech, stifteren af Indre Mission. En deputation har været hos ministeren for at udvirke, at Filip Bech får embedet. (Det kan oplyses, at Filip Bech var præst i Ryde 1902 - 1914.)

Mormoner i Ejning. Flere af mormonernes udsendige fra Utah har i den senere tid grasseret i Ejning sogn, og desværre har deres virksomhed ikke været uden virkning, idet de hos flere familier har vundet mere eller mindre indpas. I et enkelt hjem er endog mand og kone allerede blevet omdøbte, og de ældre børn skal efter sigende have samme behandling om få dage. Mormonerne har lyst til at udvide området. To af agenterne har hjemsøgt Vinderup by de sidste dage og aflagt besøg i hvert eneste hjem, hvor de har uddelt traktater og faldudt bøger. Deres fremgangsnåde er meget beregnende. Derfor får man ikke hele programmet på en gang. I de omtalte traktater eller ved samtaler forekommer intet om flerkoneri eller om Joseph Smiths åbenbaringer. Til en begyndelse gælder det selvfølgelig om at rokke ved folks opfattelse af religionen, så der lettere findes modtagelighed for mormonismen og alle dens urimeligheder.

Ved mødet i maj har **Ringkjøbing Amtsråd** behandlet et andragende fra Sahl m. fl. sogneråd om et apotek i Vinderup. Forslaget gav anledning til en del diskussion, og valget stod mellem Vinderup og Hodsager. Da Hodsager ligger mest centralt og har længst til apotek, kan amtsrådet ikke p.t. anbefale et apotek i Vinderup.

Den 23. juni var der indbudt til et offentligt møde på Vinderup Gæstgivergård om oprettelse af en realskole i Vinderup. Skolebestyrer Madsen-Mygdal fra Tarm gav forskellige oplysninger, og man vedtog foreløbig at oprette en privat forberedelsesskole med delvis realskoleundervisning. Et skoleudvalg på 5 mand blev nedsat.

26. august: Der er i den sidste tid tegnet frivillige bidrag til anskaffelse af et orgel til Handbjerg Kirke. Tegningen har givet det smukke resultat - menigheden til ære - at der er tegnet tilstrækkelig til et orgel (pipeorgel), der passer til kirkens størrelse. Det er bestilt fra d'hr. Joh. P. Andresen og co's orgelfabrik i Ringkjøbing og vil blive opstilt i løbet af efteråret.

Oktober 1902: Blandt gøglerherlighederne på Vinderup marked i går var også et telt, hvori forevistes bjørne og aber. I dette telt kunne der let være sket en ulykke, idet en af bjørnene slap løs og sprang hen på en dreng, som den bed i kinden. Et øjeblik var situationen ret fortvivlet. Det kneb vogterne at få bjørnen til at slippe drengen, og der opstod et øjeblik panik blandt publikum. Heldigvis har drengen ikke taget alvorlig skade. - En eller flere lommetyve opererede også på markedet. Især gik det ud over kvinderne, hvis lommer er lettere tilgængelige; men en mand har også mistet sit ur, og en anden mand, ikke helt ædru, mistede et pengebeløb.

Spedalskhed i Rønbjerg? Professor Ehlers fra København har af Justitsministeriet fået ordre til at rejse til Rønbjerg og undersøge det formentlige tilfælde af spedalskhed. Et par dage efter forelå resultatet: Det var ikke spedalskhed, men kræftagtig lupus. Den mandlige patient sendes til Finsens Lysinstitut i København til undersøgelse og behandling.

28. november: Kirkesagen i Vinderup. Beboere i Bjert, Vinderup, Hasselholt og Ålskov m.fl. , der interesserer sig for kirkesagen i Vinderup, var samlet til møde i menighedshuset. 125 mødte op. En kirkekomite blev nedsat, bestående af købmændene P. Mikkelsen, V.E. Friedrichsen og Johs. Bang, missionær Jens Andersen, træhandler Christensen, lærer Bech, Bjert, og gårdejer J.P. Espersen. Allerede den 9. december var der tegnet 8.200 kr. til formålet, et smukt resultat, der giver håb om, at sagen kan gennemføres. Daniel

To ens billeder. Og dog!!

For nylig fik vi et postkort indleveret, som Bodil i første omgang mente, at vi i forvejen havde. Ved at se nærmere på de to billeder blev hun imidlertid klar over, at de ikke var helt ens.

På det seneste er der blevet bygget et nyt hus med hvid gavl ved '4' i det første billede, ligeledes er der bygget ekstra udhuse ved '1', så man ikke mere kan se vandpumpen.

Ved '2' ses det, at der samtidig har været tre vindmøller i Vinderup.

(Fortsættes på side 16)

Postkortet her er stemplet 10/9 1906, altså samme år som kirken blev indviet.

Som det ses nederst til højre i billedet er det taget i 1909.

Møder, arrangementer, ture m.m.

Hvor intet andet er nævnt er mødestedet Arkivet, Vinjes Torv 1, Vinderup.

Ret til ændringer forbeholdes.

Onsdag d. 13-2. Kl. 19.30	Esben Graugård, Holstebro Museum, fortæller om bevaringsværdige gravminder på kirkegårde i Vinderup kommune.
Onsdag d. 13-3 kl. 19.30	Generalforsamling Efter kaffen vises gamle film fra Vinderup-egnen.
Mandag d. 8-4 til	I uge 14 kan en lille særudstilling ses på Sevel Kro i forbindelse med kroens 200 års jubilæum.
Lørdag d. 13-4	Udstillingen omhandler Sevel Kro samt Sevel by.
Lørdag d. 13-4. Tidspunkt se Vinderup Avis	Udflugt til Vroue Kirke. Pastor Maarbjerger, Vroue, fortæller om kirken og viser rundt. Kørsel i egne biler.
Onsdag d. 15-5. Tidspunkt se Vinderup Avis	Udflugt til Herning Museum.
Onsdag d. 3-7. kl. 19.30	Sommermøde hos Anne og Aksel Nielsen, Sevelskovbyvej 11, Sevel Steen Esbersen, No, fortæller om Evald Tang Christensen.
Tirsdag d. 6-8. kl. 19.30	Aftentur til Hjerl Hede Kirsten Linde viser rundt og fortæller. Vi mødes ved indgangen.

(Fortsat fra side 15)

Skorstenen ved '3' er til dampmaskinen i Rings Klædefabrik, senere under 1. verdenskrig blev denne dampmaskine udlejet til byens elværk.

Både Vestergade og Sevelvej burde kunne ses på billederne, men jeg har svært ved at få øje på dem. Mit bedste skud er, at man kan ane Vestergade lige til venstre for '4' medens Sevelvej må ligge foran gavlen ved '5'.

Kan det på billedet fra 1909 være det gamle menighedshus, der ses ved 'A' og ligger Vinderupgård lige bag træerne ved 'B'? Er der nogen, der har bedre bud?

Hvis man ser meget godt efter, kan man ane en cykel lænet op ad en hestevogn ved 'C'.

Billedet fra 1909 er i original 30cm x 17cm, så der er rigtig mange detaljer at se.